

TANTÁRGYI TEMATIKA

BTOST312SOK Történelem az irodalomban, irodalom a történelemben ea.

| | |
|--|---|
| Tantárgy neve: Történelem az irodalomban, irodalom a történelemben | Tantárgy Neptun kódja(i): BTOST312SOK (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!) |
| | Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet |
| | Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható) |
| Tárgyfelelős (név, beosztás): Kertész Noémi adjunktus | |
| Közreműködő oktató(k): Kertész Noémi adjunktus | |
| Tantárgyi egység: Történelem az irodalomban, irodalom a történelemben ea. | |
| Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOST312SOK (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!) | |
| Javasolt félév: 3Ó (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.) | Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!) |
| Óraszám/hét: 1 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.) | Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.) |
| Kreditpont: 2 | Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.) |
| <p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A kurzus történelmi témák megjelenését vizsgálja 19–20. századi irodalmi alkotásokban. Bemutatja a hitelesség, a referencialitás és a fikció összefüggéseit. Bevezet a történettudományban jelentkező új áramlatokba, kitér a szépirodalomra és az irodalomtudományra gyakorolt hatásukra.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgatók európai és kulturális kontextusukra való kitekintéssel ismerik meg a magyar irodalom kommunikációs formáinak, szövegtípusainak, történelmi folyamatainak és jelentős korszakainak fő jelenségeit, irodalmi értelmezésének ismert eljárásait és módszereit. Képet kapnak az irodalomtudomány jellemző kutatási kérdéseiről, elemzési és értelmezési módszereiről, megismerkednek egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>képesség:</i> A hallgatók megismerve az irodalmi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, e jelenségeket releváns európai kontextusban értelmezik. Megtanulnak az irodalomtudomány jellemző kérdéseiről több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. – Képesek lesznek az irodalmi szövegeket, illetve az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeket az irodalomtudomány szempontjából értelmezni, a problémákat releváns módszertani megközelítésből elemezni. <i>attitűd:</i> A hallgatók megismerik a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történelmi és jelenkori sokszínűségét, kiállnak annak megőrzésért. Tudatosan képviselik a megismert szakmai normákat, és hitelesen közvetítik azokat. <i>autonómia és felelősség:</i> A hallgatók megtanulnak felelősséget vállalni szövegeikért, tisztán látni azok szakmai értékét</p> | |

és esetleges hiányosságait, betartani a tudományterületen érvényes szakmai és etikai normákat. Tudatosan képviselik az irodalom- és kultúratudomány területén alkalmazott módszereket, és elfogadják más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Múltreprezentáció az irodalomban
2. Nyelvi fordulat a történettudományban és hatása az irodalomra
3. A történelmi regény
4. Történelem, nemzet, egyén – a napóleoni háborúk klasszikus történelmi regényekben (Del Dongo márki a waterlooi csatában / Stendhal *Pármai kolostor*; Andrej Bolkonszkij a borogyinói csatában / Tolsztoj *Háború és béke*)
5. Baradlayné és Esterházyiné – az anya-fiú viszony dekonstrukciója (Jenő átveszi Ödön halálos ítéletét / Jókai *A kőszívű ember fiai*; a hős anyja a siralomházban / Danilo Kiš *Mily dicső a hazáért halni*)
6. A heroikus éthosz felülírása (Jaroslav Hašek *Švejk*, Kurt Vonnegut *Az ötös számú vágóhíd*)
7. Múltszemlélet és ellenségkép két törökkori témájú regényben (Gárdonyi Géza *Egri csillagok*; Ivo Andrić *Híd a Drinán*)
8. Andrići reminiszenciák Balázs Attila *Kinek Észak, kinek Dél* című regényében
9. Kísérlet 1956 deheroizálására (Spiró György *Tavaszi tárlat*)
10. Szembenézés a magyar holokauszt feldolgozatlanságával (György Péter *Apám helyett, Márton László Árnys főutca*)
11. Barbaricum és impérium között: az antik örökség 20. századi kontextusa Herbert, Brodskij és Venclova műveiben
12. Diktatúrában felnőni: erdélyi gyerekkorok a kortárs prózában (Dragomán György, Tompa Andrea)
13. Pannónia és Szittyaföld: emlékezet és emlékezetpolitika az ezredfordulón
14. Történelemformáló irodalmi művek

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Confronting the Burden of History Literary Representations of the Past. Ed. Curyłło-Klag Izabela, Kucała Bożena, Cracow, Universitas, 2011.
Toldi Éva, *A múltreprezentáció lehetőségei*, Újvidék, Forum, 2008.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Past in the Making Historical Revisionism in Central Europe after 1989. Ed. Michal Kopeček

Budapest New York, Central European University Press, 2008

Gyáni Gábor, *Történelem és regény: a történelmi regény*, Tiszatáj, 2004. 4. 78–92.

<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/folyoiratok/tiszataj/04-04/gyani.pdf>

Kisantal Tamás, *Az irodalmi alkotás mint történelmi szöveg*, Tiszatáj, 2004. 11. 75–100

<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/folyoiratok/tiszataj/04-11/kisantal.pdf>

Pierre Nora, *Emlékezet és történelem között. A helyek problematikája*, Múlt és Jövő, 2003. 4, 3–16. (Második, módosított kiadás.)

Bojtár Endre: *Családban marad.* (Esterházy Péter plagizál Danilo Kištől)

<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre70/bojtar%2001.htm>

Veronica Ambros: *The Great War as a monstrous carnival: Jaroslav Hašek's Švejk.* = History of the Literary Cultures of East-Central Europe. Junctures and Disjunctures in the 19th and 20th Centuries. Volume I. Ed. Marcel Cornis-Pope, John Neubauer. Amsterdam-Philadelphia, Benjamins Publishing Company., 2007 (ISBN 978 90 272 3455 1), 228-236.